

Kirkelig registrering av NLM – fordeler og ulemper

Av Jon Kvalbein, Innsyn (organ utgitt ved Fjellhaug misjonshøgskole) nr. 2, 2009

Innsyns redaksjon har utfordret meg til å skrive om fordeler og ulemper ved et eventuelt tilbud om kirkelig registrering i NLM.

Det er allerede et faktum at noen misjonsvenner har meldt seg ut av Den norske kirke. For noen av disse var det et samvittighets spørsmål. Skal vi vurdere fordeler og ulemper ved en kirkelig registrering, må vi først forsøke å forstå hvorfor spørsmålet om utmelding er blitt mer aktuelt nå enn før?

Bibelstridig kirkevedtak

Kirkemøtet 2007 vedtok å åpne for at homofile som lever i samboerskap kan få vigslede stillinger i kirken. Vedtaket gav grønt lys for ulik praksis i de ulike bispedømmene, avhengig av biskopens og bispedømmerådets syn. Stikk motstridende syn ble legitimert til tross for at Bibelen entydig avviser homofilt samliv (se eks. Rom 1,18-32 og 1 Kor 6,9f). Det dreier seg om "skammelig utukt" som setter mennesker utenfor Guds rike, dersom de ikke omvender seg. For første gang i Den norske kirkes historie fattet Kirkemøtet - som nå er kirkens øverste organ - et vedtak som innebærer at Skriften er satt til side som lærenorm. Her dreier det seg om bibelsynet, rettferdiggjørelseslæren og Guds bud.

Ingen biskop har sagt at et ja til homofilt samliv er uttrykk for vranglære. Alle har oppfordret til respekt for ulike syn. Alle har derfor bidradd til et "samspill mellom retningene". Denne form for brobygging mellom bibeltro og liberal teologi ble avvist på Calmeyergatemøtet i 1920. Frivillige kristelige organisasjoner tok da et oppgjør med den tids liberale teologi: "Innenfor det frivillige kristelige arbeid vil vi våke over at det som tillitsmenn og arbeidere kun velges folk som uforbeholdent stiller seg på Skriftens grunn etter vår kirkes bekjennelse." En skulle avstå fra frivillig samarbeid med vranglærere. At det den gangen var andre stridsspørsmål som stod i fokus, har i denne sammenhengen mindre å si.

Bibelstridig kirketenkning

Folkekirken bygger på en ubibelsk kirketenkning. I 1965 skrev Andreas Aarflot i Luthersk Kirketidende: "Vi bør rense begrepet "offisiell kirke" slik at vi kan si med frimodighet: Jeg tror på en hellig, alminnelig, offentlig, offisiell kirke, så lenge denne har Ordet og sakramentene og tjenesten." Denne kirketenkningen er feilaktig. For det første identifiserer Aarflot vår offisielle kirke med den kirke vi bekjenner i trosbekjennelsen. Men den offisielle kirke består av mange dømte som er negative eller likegyldige til Kristus og Skriften. De tilhører ikke "de helliges samfunn" - Guds folk. For det andre sier vår bekjennelse at kirken er de helliges samfunn der evangeliet forkynnes rett og sakramentene forvaltes rettelig. Det er ikke nok å "HA Ordet og sakramentene". Det er den RETTE forkynnelse og sakramentforvaltning som er kirkens ytre kjennetegn. Skal vi oppsøke Guds menighet på jorda, skal vi gå der budskapet er rett, dvs i samsvar med Guds Ord.

Kirkeordning er et spørsmål om hensiktsmessighet. Vi kan drøfte om vi bør ha folkekirke eller frikirke, om vi vil ha et uavhengig lekmannsarbeide i kirken – med eller uten kirkelig registrering. Alt dette er ordningsspørsmål, der vi kan tenke ulikt om hva som er tjenlig på ethvert sted til enhver tid. Men når det gjelder synet på hva kirken er, må vi tenke bibelsk. Det er et bekjennelsesspørsmål. Vi bekjenner troen på "en hellig alminnelig kirke, de helliges samfunn". "De helliges samfunn" er tatt med for å forklare hva den hellige alminnelige kirke er. Den er ikke en organisasjon, ikke noe synlig – for alt vi bevitner i trosbekjennelsen er noe vi tror, men ikke ser. Vi tror at det finnes en flokk i denne verden som tilhører Gud, som er frelst og rensset ved Jesu forsoningsblod. Dette er den egentlige kirke som bare Gud kjenner. I verdens kirkesamfunn og kristelige organisasjoner vil det alltid finnes hyklere som lever med i kirkens liv, men ikke tilhører Guds folk. Evangeliet skal forkynnes til frelse, slik at stadig nye kan legges til Guds folk. Samtidig skal forkynnelsen avsløre hykleriet, slik at de vekkes fra sin egenrettferdighet og vender seg tilbake til Guds nåde i Kristus.

Retten forkynnelse innebærer både læretukt og kirketukt. Ludvig Hope brukte et sterkt uttrykk om dette. Han skrev at "daukjøttet" måtte falle av. Evangeliet måtte forkynnes slik at mennesker fant frelsen i Kristus og fikk del i misjonskallet. Men han var klar over at en rett forkynnelse også ville skape et skille. De som ikke vil bøye seg for Ordet, måtte ikke få innflytelse på hvordan misjonen skal ledes.

Bibelstridig forkynnelse

I folkekirken får vi stadig høre at Gud er glad i alle. Jo, Gud vil at alle mennesker skal bli frelst. Hans oppsøkende kjærlighet omfatter alle. Men samtidig hviler Guds vrede over alle som avviser Kristus: "Den som tror på Sønnen, har evig liv. Men den som ikke vil tro på Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede blir over ham." (Joh 3, 36). Begge deler må forkynnes. I Den norske kirke er det dyp uenighet om det finnes noen evig fortapelse. Der det forutsettes at alle dømte er fullverdige medlemmer av kirken, uansett hva de tror og hvordan de lever, oppstår det en negativ holdning til forkynnelse av vekkelse og omvendelse.

Læresplittelsen i Den norske kirke er et faktum. Men misjonsvenner i NLM vil oppleve læresplittelsen på ulik måte. Mange vil vise til at folkekirken alltid har vært en statlig konstruksjon der vranglæren har fått rom. Vi har en god prest der vi bor. Vårt kall er å drive misjon på bibelsk grunn uten å la oss distrahere av hva som skjer i kirken for øvrig. Vi skal være lys og salt. Vi bør bruke den kontaktmulighet folkekirken gir, til å forkynne og vitne om Bibelens Kristus. Trekker vi oss ut, overlater vi folkekirken til de liberale. Det er all grunn til å respektere en slik holdning.

Noen håper også at det kan komme en ny Hans Nielsen Hauge som kan fornye kirken innenfra. De tenker kanskje på prestevekkelsen ved Gisle Johnson og den senere starten av Menighetsfakultetet. Men dette skjedde i en tid da presten var kirken. For å snu teologien i en folkekirke i dag, må det mere til. Kirkens organer må i så fall endre kurs, en bred folkeopinion må snus. Dagens MF fremmer samspill mellom retningene. Folket mangler den kristne kunnskapen som skolene tidligere formidlet. Dersom ikke Gud griper inn på en måte som sprenger våre forestillinger, er det lite i vår samtid som peker mot en snarlig åndelig vårløsning.

Uten kirkemedlemskap?

Ikke få opplever kirkemedlemskapet som et samvittighetsproblem. Er ikke folkekirken blitt en forførende løgnkirke? Blir jeg selv påvirket slik at jeg sakte og umerkelig godtar bibelstridig lære? Kan jeg protestere for all verden, og samtidig følge med på ferden? Hvis en ateist skulle bli omvendt, vil jeg da kunne anbefale ham medlemskap og kirkegang i den folkekirken jeg selv er medlem av? Kan jeg overfor en etiopisk kirkeleder forsvare at jeg er medlem av en kirke som har gitt grønt lys for homofilt samliv?

Spørsmålet blir: Har NLM noe ansvar for misjonsvenner som melder seg ut av Den norske kirke?

Skal NLMs råd bare være: Du trenger ikke å være medlem i noe kirkesamfunn. Gud kjenner sitt folk. Registrering betyr ikke noe, det viktige er om vårt navn står skrevet i livsens bok i himmelen. Noen vil være tilfreds med en slik løsning. Selv er jeg ikke rolig for å gi et slikt råd. Om den sanne kirke er usynlig, skal troens vitnesbyrd komme synlig til uttrykk. Tro er ingen privatsak. En ytre tilslutning til et kirkesamfunn er også en form for vitnesbyrd. Vi lavkirkelige blir ofte anklaget for et spiritualistisk kirkesyn. Oftest skjer dette på sviktende grunnlag. Men vi bør ikke gi råd som fyrer opp under en slik anklage. Dessuten: Står jeg utenfor ethvert kirkesamfunn, blir jeg i statens statistikk registrert sammen med ateister som står utenfor enhver religiøs tilknytning. Om alle kristne skulle velge en slik løsning, vil det gi et underlig inntrykk.

Skal så NLMs råd være: Meld deg inn i en eksisterende luthersk frikirke. Det finnes flere alternativer. Den evangelisk-lutherske frikirke har eksistert i mange år, men den minner i dag om en folkekirke i miniatyr. Den er innmeldt i Det lutherske verdensforbund og rommer mange av de læremessige spenninger som preger Den norske kirke, bare i mindre grad. Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK) er et mer nærliggende alternativ. Men de har få menigheter i avgrensede deler av landet. Andre lutherske kirker er enda mindre og lite tilgjengelige.

Vi tenker her på misjonsvenner som regner NLM som sitt åndelige hjem og ønsker å tjene misjonens Herre i eksisterende misjonsforsamlinger og foreninger. Skal de bes om å søke medlemskap i et kirkesamfunn der de ikke vil være aktive? Vil disse kirkesamfunnene ønske slike passive medlemmer velkommen? Er det ikke da mer ryddig og tjenlig å tilby disse en form for registrert kirketilknytning til NLM?

På dette siste spørsmålet vil jeg svare ja. Vi bør beholde disse misjonsvennene i misjonen. Når dette er sagt, må jeg si at jeg også forstår motforestillingene. De er reelle.

Motforestillinger og motargumenter

Risikerer vi ikke da få en organisasjon med A- og B-medlemmer, idet noen er medlemmer av kirkesamfunnet, andre ikke? Mitt svar er at dette må aktivt motvirkes ved at vi respekterer hverandres valg. Ingen som har meldt seg ut, må si: Dersom du tar Skrift og bekjennelse alvorlig, må også du gjøre det samme. Og de som blir stående i Den norske kirke, må ikke si: Du som har meldt deg ut, har sviktet lekmannslinja. Idealet må være at ulike kirketilknytninger ikke merkes verken i foreninger eller misjonsforsamlinger. Vi står sammen i arbeidet på like fot. Ved valg til hovedstyre, kretsstyre eller andre verv, skal kirkemedlemskap ikke være noe argument. Å vise en slik holdning kan være krevende. Men i en organisasjon som mener at kirkeordning er et spørsmål om hensiktsmessighet, burde dette ikke være noe prinsipielt problem. NLM vil ikke være den første organisasjonen som rommer egenregistrerte kirkemedlemmer. Både Frelsesarmeen og Misjonsforbundet har positive erfaringer.

Vil ikke en kirkelig registrering føre til ekstrautgifter for misjonen, slik at ytre misjonsarbeidet lider? Spørsmålet er viktig. Kirkemedlemskap i NLM vil utløse kommunal og sentral offentlig støtte som kommer NLM til gode. Den informasjonen som myndighetene ber om, krever ikke mye arbeid. NLM døper allerede. Det gis tilbud for konfirmanter flere steder. Manglene på kristendomsopplæring i skolen gjør det nødvendig å satse mer på opplæring uansett om ordningen med registrering opprettes eller ikke. Om NLM skulle bli bedt om å medvirke ved begravelser i større grad enn i dag, bør slike anledninger betraktes som positive muligheter til forkynnelse og sjelesorg. Få steder møter vi ikke-troende mennesker så åpne for Guds ord som ved en begravelse.

Vil ikke et kirkelig register med tiden kunne omfatte medlemmer som har falt fra troen? Dette må vi tenke grundig over. Døpte kan meldes inn av foreldrene. De kan selv velge å bli strøket når de er blitt 15 år. Men ingen bør presses til å ta et slikt valg i en ungdomstid da følelsene ofte svinger. Men en bør få ordninger som fører til at en ikke blir sittende med et medlemskartotek med mange passive medlemmer.

Vil ikke en kirkelig registrering føre til at NLM på sikt utvikler seg i retning av en frikirke, særlig dersom mange misjonsvenner melder seg inn? Nå har NLM i de senere år satset sterkt på egne misjonsforsamlinger. Den tradisjonelle tenkningen "kirken om formiddagen og bedehuset om kvelden" er nok på vei ut mange steder. Mange unge familier ønsker tilknytning ett sted. I denne utviklingen ligger utvilsomt en frikirkelig tendens. Enkelte forsamlinger har mottatt impulser fra amerikanske menigheter som ikke deler våre lekmannsidealer. Her står presten i sentrum, den åndelige vekst måles i aktiviteter, og forkynnelsen er preget av psykoterapeutisk rådgivning. Vi må ikke miste den sentrale forkynnelsen av lov og evangelium. Vi trenger forsamlinger basert på nådegavene og det alminnelige prestedømme. Og samtidig med forsamlingssatsingen bør foreningene styrkes i antall og betydning. Alle som er med i en forsamling, bør samtidig være med i en forening. Der kan bibelsamtalen, forbønnen og den personlige omsorgen få en spesiell plass. I grisgrendte strøk vil foreningen for mange være det eneste alternativet. Enkelte steder vil misjonsvenner være aktivt med i misjonen selv om de er alene. Jeg ser ingen grunn til at NLM skal ta initiativ til å opprette lokale frikirkeforsamlinger i tillegg til misjonsforsamlinger og foreninger.

Selv tror jeg ikke at mange misjonsvenner straks vil melde seg ut av Den norske kirke. Dersom tallet med årene skulle øke sterkt, vil dette komme som en naturlig følge av store endringer i det kirkelige landskapet. NLM bør likevel fortsatt være en misjonsorganisasjon. Det vi nå bør sørge for, er å gi NLM mulighet til å kombinere læremessig fasthet med en fleksibel organisasjonsstruktur.

Vår største utfordring er å holde fast ved en bibelsk forkynnelse. Uten sann forkynnelse av lov og evangelium, ingen gjenfødelse og åndelig fornyelse. Uten Gudskapt liv er våre organisatoriske former uten verdi. Kommende generalforsamling i NLM blir preget av ordningsdebatt. Ved neste anledning bør forkynnelse og opplæring stå i fokus.